

Konfederacija slovenskih sindikatov
Sindikati Koroške
Za ljudi in Slovenijo

Konvencija št. 173

KONVENCIJA
O VARSTVU ZAHTEVKOV DELAVCEV V PRIMERU INSOLVENTNOSTI
NJHOVEGA DELODAJALCA

Generalna konferenca Mednarodne organizacije dela,

ki jo je v Ženevi sklical Administrativni svet Mednarodnega urada za delo in se je 3. junija 1992 sestala na svojem 79. zasedanju,

je poudarila pomen varstva zahtevkov delavcev v primeru insolventnosti njihovega delodajalca ter opozorila na s tem povezane določbe 11. člena Konvencije o varstvu plač, 1949, in 11. člena Konvencije o odškodnini z nesreče pri delu, 1925, in

upoštevala, da se od sprejema Konvencije o varstvu plač, 1949, daje vse večji poudarek sanaciji insolventnih podjetij in da bi bilo zaradi socialnih in gospodarskih posledic insolventnosti treba storiti vse, kadar je mogoče sanirati podjetje in ohraniti delovna mesta, in

upoštevala, da je bil od sprejema prej omenjenih standardov dosežen bistven napredek v zakonodaji in praksi številnih članic, kar je izboljšalo varstvo zahtevkov delavcev v primeru insolventnosti njihovega delodajalca, ter upoštevala, da bi bilo primerno, da konferenca sprejme nove standarde za zahtevke delavcev, in

sklenila, da sprejme nekatere predloge za varstvo zahtevkov delavcev v primeru insolventnosti njihovega delodajalca, kar je četrta točka dnevnega reda zasedanja, ter

določila, da so ti predlogi v obliki mednarodne konvencije,

sprejema triindvajsetega junija tisoč devetsto dvaindevetdeset to konvencijo, ki se imenuje Konvencija o varstvu zahtevkov delavcev v primeru insolventnosti delodajalca, 1992.

I. DEL - SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

1. V tej konvenciji pomeni izraz »insolventnost« stanja, zaradi katerih se v skladu z notranjo zakonodajo in prakso začnejo postopki za kolektivno poravnavo obveznosti do delodajalčevih upnikov iz premoženja delodajalca.

2. Po tej konvenciji lahko vsaka članica izraz »insolventnost« razširi še na druga stanja, ko zahtevkov delavcev ni mogoče izpolnjevati zaradi finančnega položaja delodajalca, na primer, kadar se vrednost delodajalčevega premoženja spozna za nezadostno za utemeljenost začetka postopka za insolventnost.

3. Obseg, do katerega veljajo za delodajalčevo premoženje postopki iz prvega odstavka zgoraj, se določi z notranjimi zakoni, predpisi in prakso.

2. člen

Določbe te konvencije se uresničujejo z zakoni ali predpisi ali na kakršen koli drug način, ki je v skladu z notranjo prakso.

3.člen

1. Članica, ki ratificira to konvencijo, mora sprejeti bodisi obveznosti iz II. dela, ki zagotavlja varstvo zahtevkov delavcev s prednostno pravico, bodisi obveznosti iz III. dela, ki zagotavlja varstvo zahtevkov delavcev z jamstveno ustanovo, bodisi obveznosti iz obeh delov. Izbiro sprejetih obveznosti je treba navesti v izjavi ob ratifikaciji.

2. Članica, ki je sprva sprejela le obveznosti iz II. ali III. dela te konvencije, lahko kasneje z izjavo, poslano generalnemu direktorju Mednarodnega urada za delo, razširi sprejete obveznosti še na drugi del.

3. Članica, ki sprejme obveznosti iz obeh delov te konvencije, lahko po posvetu z najbolj reprezentativnimi organizacijami delodajalcev in delavcev omeji uporabo III. dela na določene kategorije delavcev in določene gospodarske panoge. Te omejitve je treba posebej navesti v izjavi o sprejetju.

4. Članica, ki je omejila svoje obveznosti iz III. dela v skladu s tretjim odstavkom zgoraj, mora v prvem poročilu, ki ga predloži po 22. členu Ustave Mednarodne organizacije dela, navesti razloge za omejitve. V kasnejših poročilih mora dati informacije o kakršni koli razširitvi varstva iz III. dela te konvencije na druge kategorije delavcev ali druge gospodarske panoge.

5. Članica, ki je sprejela obveznosti iz II. dela in III. dela te konvencije, lahko po posvetu z najbolj reprezentativnimi organizacijami delodajalcev in delavcev izloči iz uporabe tiste zahteve II. dela, ko so zavarovane po III. delu.

6. Ko članica sprejme obveznosti iz II. dela te konvencije, zanjo *ipso iure* prenehajo obveznosti po 11. členu Konvencije o varstvu plač, 1949.

7. Članica, ki je sprejela le obveznosti iz III. dela te konvencije, lahko preneha izpolnjevati obveznosti po 11. členu Konvencije o varstvu plač, 1949, glede tistih zahtevkov, ki so zavarovani po III. delu, in izjavo o tem pošlje generalnemu direktorju Mednarodnega urada za delo.

4.člen

1. Ta konvencija velja za vse delavce in za vse gospodarske panoge, upošteva izjeme, predvidene v drugem odstavku spodaj, in kakršne koli omejitve, določene v skladu s tretjim odstavkom 3. člena.

2. Pristojni organ lahko po posvetu z najbolj reprezentativnimi organizacijami delodajalcev in delavcev izloči iz II. ali III. dela ali iz obeh delov te konvencije določene kategorije delavcev, predvsem javne uslužbenke, zaradi posebne narave njihovega delovnega razmerja ali zaradi drugih vrst jamstev, ki jim omogočajo enakovredno varstvo, kot je zagotovljeno po tej konvenciji.

3. Članica, ki uporabi izjeme, predvidene v drugem odstavku zgoraj, mora v svojih poročilih po 22. členu Ustave Mednarodne organizacije dela sporočiti podatke o takšnih izjemah in jih utemeljiti

II. DEL - VARSTVO ZAHTEVKOV DELAVCEV S PREDNOSTNO PRAVICO

ZAVAROVANI ZAHTEVKI

5.člen

V primeru delodajalčeve insolventnosti je treba zahtevke delavcev, ki izhajajo iz njihove zaposlitve, zavarovati s prednostno pravico, tako da se izplačajo iz premoženja insolventnega delodajalca, še preden se izplačajo deleži upnikom brez prednostne pravice.

6.člen

Prednostna pravica zajema vsaj:

- (a) zahtevke delavcev za izplačilo plač za predpisano obdobje, ki ne sme biti krajše od zadnjih treh mesecev pred insolventnostjo delodajalca ali pred prenehanjem zaposlitve;
- (b) zahtevke delavcev za plačilo za dopust, ki izhajajo iz dela, opravljenega med letom, v katerem je prišlo do insolventnosti ali prenehanja zaposlitve, in v preteklem letu;
- (c) zahtevke delavcev za denarna nadomestila za druge oblike plačane odsotnosti v predpisanem obdobju, ki ne sme biti krajše od zadnjih treh mesecev pred insolventnostjo delodajalca ali pred prenehanjem zaposlitve;
- (d) izplačilo odpravnine delavcem ob prenehanju njihove zaposlitve.

OMEJITVE

7.člen

1. Z notranjimi zakoni in predpisi se lahko omeji varstvo zahtevkov delavcev s prednostno pravico na predpisano višino, ki ne sme biti nižja od socialno sprejemljive ravni.
2. Kadar je prednostna pravica za zahtevke delavcev tako omejena, se mora njena višina po potrebi usklajevati, da bi ohranila svojo vrednost.

STOPNJA PREDNOSTNE PRAVICE

8.člen

1. Z notranjimi zakoni in predpisi se mora zahtevkom delavcev določiti višja stopnja prednostne pravice kakor večini drugim prednostnim zahtevkom, še zlasti zahtevkom države in sistema socialne varnosti.
2. Kadar pa so zahtevki delavcev varovani z jamstveno ustanovo v skladu s III. delom te konvencije, se sme tako varovanim zahtevkom določiti nižja stopnja prednostne pravice kakor zahtevkom države in sistema socialne varnosti.

III. DEL - VARSTVO ZAHTEVKOV DELAVCEV Z JAMSTVENO USTANOVO

SPLOŠNA NAČELA

9.člen

Kadar delodajalec zaradi svoje insolventnosti plačila ni sposoben poravnati sam, se plačilo zahtevkov delavcev, ki jih imajo do svojega delodajalca in ki izhajajo iz njihove zaposlitve, zagotovi s posredovanjem jamstvene ustanove.

10.člen

Pri izvajanju tega dela konvencije lahko članica po posvetu z najbolj reprezentativnimi organizacijami delodajalcev in delavcev sprejme ustrezne ukrepe za preprečitev možnih zlorab.

11.člen

1. Organiziranje, vodenje, delovanje in financiranje jamstvenih ustanov za plače je treba določiti v skladu z 2. členom.
2. Prejšnji odstavek ne preprečuje članicam, da glede na svoje posebne značilnosti in potrebe dovolijo zavarovalnicam, da zagotovijo varstvo, omenjeno v 9. členu, pod pogojem, da dajejo zadostno jamstvo.

ZAHTEVKI, KI JIH VARUJE JAMSTVENA USTANOVA

12. člen

Zahtevki delavcev, ki so varovani na podlagi tega dela konvencije, vključujejo vsaj:

- (a) zahtevke delavcev za izplačilo plač za predpisano obdobje, ki ne sme biti krajše od zadnjih osmih tednov pred insolventnostjo delodajalca ali pred prenehanjem zaposlitve;
- (b) zahtevke delavcev za plačilo za dopust, ki izhajajo iz dela, opravljenega v predpisanem obdobju, ki ne sme biti krajše od zadnjih šestih mesecev pred insolventnostjo delodajalca ali prenehanjem zaposlitve;
- (c) zahtevke delavcev za denarna nadomestila za druge oblike plačane odsotnosti v predpisanem obdobju, ki ne sme biti krajše od zadnjih osmih tednov pred insolventnostjo delodajalca ali pred prenehanjem zaposlitve;
- (d) izplačilo odpravnine delavcem ob prenehanju njihove zaposlitve.

13. člen

1. Zahtevki, ki so varovani na podlagi tega dela konvencije, se lahko omejijo na predpisano višino, ki ne sme biti nižja od socialno sprejemljive ravni.
2. Kadar so zahtevki tako omejeni, se mora predpisana višina po potrebi usklajevati, da bi ohranila svoje vrednosti.

KONČNE DOLOČBE

14. člen

Ta konvencija spreminja Konvencijo o varstvu plač, 1949, v obsegu, določenem v šestem in sedmem odstavku 3. člena zgoraj, vendar je ta konvencija še na voljo za ratifikacijo.

15. člen

Listine o ratifikaciji te konvencije se pošljejo generalnemu direktorju Mednarodnega urada za delo v registracijo.

16. člen

1. Ta konvencija zavezuje samo tiste članice Mednarodne organizacije dela, katerih registracije so registrirane pri generalnem direktorju.
2. Veljati začne dvanajst mesecev po dnevu, ko sta bili pri generalnem direktorju registrirani ratifikaciji dveh članic.
3. Nato začne ta konvencija veljati za vsako članico dvanajst mesecev po dnevu, ko je bila ratifikacija registrirana.

17. člen

1. Članica, ki je ratificirala to konvencijo, jo lahko odpove po preteku desetih let po dnevu, ko je prvič začela veljati, z aktom, ki ga pošlje v registracijo generalnemu direktorju Mednarodnega urada za delo. Taka odpoved začne učinkovati šele eno leto po dnevu, ko je bila registrirana.
2. Vsaka članica, ki je ratificirala to konvencijo in v enem letu po izteku desetletnega obdobja iz prejšnjega odstavka ne uveljavi pravice do odpovedi po tem členu, ostane zavezana za naslednje desetletno obdobje, potem pa jo lahko pod pogoji iz tega člena odpove po izteku vsakega desetletnega obdobja.

18. člen

1. Generalni direktor Mednarodnega urada za delo uradno obvesti vse članice Mednarodne organizacije dela o registraciji vseh ratifikacij in odpovedi, ki so mu jih poslale članice organizacije.

2. Ko generalni direktor uradno obvesti članice organizacije o registraciji druge ratifikacije, ki mu je bila poslana, jih opozori na datum začetka veljavnosti te konvencije.

19.člen

Generalni direktor Mednarodnega urada za delo sporoči generalnemu sekretarju Združenih narodov vse podatke o vseh ratifikacijah in odpovedih, ki jih je registriral v skladu z določbami prejšnjih členov, zaradi registracije v skladu s 102. členom Ustanovne listine Združenih narodov.

20.člen

Administrativni svet Mednarodnega urada za delo predloži Generalni konferenci poročilo o uporabi te konvencije, kadar koli meni, da je to potrebno, in prouči, ali je primerno na dnevni red konference uvrstiti vprašanje njene celotne ali delne spremembe.

21.člen

1. Če konferenca sprejme novo konvencijo, ki to konvencijo v celoti ali delno spreminja, in če z novo konvencijo ni drugače določeno,

- (a) nova spremenjena konvencija, ki jo ratificirajo posamezne članice, povzroči *ipso iure* takojšnjo odpoved te konvencije ne glede na določbe 17. člena zgoraj, če in ko nova spremenjena konvencija začne veljati;
- (b) od dneva, ko začne veljati nova spremenjena konvencija, ta konvencija članicam ni več na voljo za ratifikacijo.

2. Ta konvencija vsekakor še naprej velja v svoji sedanji obliki in vsebini za tiste članice, ki so jo ratificirale, niso pa ratificirale spremenjene konvencije.

22.člen